

INITIATIEFGROEP

DUURZAAM UITGAAND
TOERISME

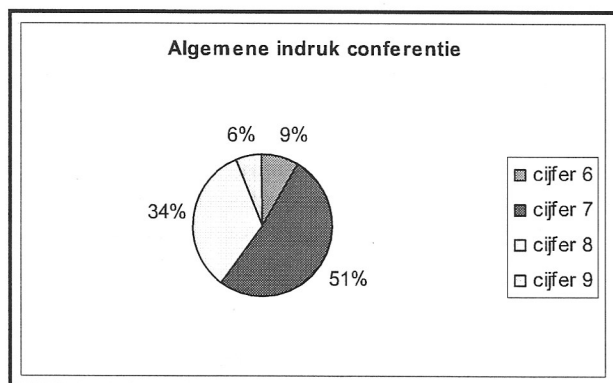
Oktober 2008

> N I E U W S B R I E F <

> Platform IDUT

Evaluatie Groeneveld Conferentie 2008

De Groeneveld Conferentie 2008 'Toerisme en de Millennium Doelen' van 18 juni jl. is weer succesvol verlopen. In totaal namen 147 deelnemers mee aan de conferentie.

Hiervan kwam 22% uit het onderwijs, 26% uit de non-profit sector, 1% van de overheid en 51% uit de commerciële sector komt. Een enquête ingevuld door 40 deelnemers geeft een kleine impressie hoe men de conferentie heeft ervaren.

De algemene indruk van de conferentie krijgt een hoog cijfer van de respondenten. De helft van de respondenten geeft een 7, 34% een 8 en 6% geeft zelfs een 9. Het gemiddelde cijfer voor de conferentie is 7,4.

Dit jaar is bewust gekozen om alleen presentaties te verzorgen en geen workshops, met name omdat het organiseren van workshops erg tijdrovend is. 52% van de respondenten vindt deze vorm goed en 25% zou naast presentaties ook graag workshops zien.

76% van de respondenten geeft aan ook volgend jaar weer te willen deelnemen aan de Groeneveld Conferentie.

Nieuw IDUT lid: Stenden Hogeschool stelt zich voor

Stenden Hogeschool is een middelgrote hogeschool (10.000 studenten) met verschillende vestigingen in Noord Nederland en in Qatar, Zuid Afrika en Thailand. De hoofdvestiging is in Leeuwarden. Hier is ook de opleiding Tourism Management gevestigd. Deze opleiding kent circa 600 studenten uit meer dan 30 landen.

De opleiding hecht grote waarde aan het integreren van aspecten van duurzame ontwikkeling in het curriculum van de opleiding. We denken dat dit in het hele curriculum dient terug te komen en niet alleen in een afzonderlijk modul. Ook de hogeschool heeft in haar missie duurzaam handelen hoog in haar vaandel staan. In oktober organiseert de opleiding samen met het IIPT (International Institute Peace trough Tourism) een vierdaagse conferentie waarbij vraagstukken op het gebied van duurzame ontwikkeling in het toerisme centraal staan. Meer info is te vinden op de website van de Stenden hogeschool www.stenden.com

Sector toerisme slaat handen ineen om keten te verduurzamen

Het Initiatief Duurzame Handel is een platform waarin het bedrijfsleven, NGO's, vakbonden en de overheid samenwerken om hun productie- en handelsketen te verduurzamen. Via verbeterprogramma's pakt het IDH sociale, ecologische en economische knelpunten aan in de eerste schakels van de keten. Op deze manier draagt het IDH, dat voortkomt uit het Akkoord van Schokland, bij aan een aantal Millenniumdoelen. IDH wordt volledig gefinancierd door het Ministerie van Buitenlandse Zaken/Ontwikkelingssamenwerking. De verbeterprogramma's ontvangen een co-financiering van 50% voor hun programma; de andere 50% dient in geld en in natura te worden bijgedragen door de partijen die het programma gaan uitvoeren.

De sector toerisme heeft de handen ineen geslagen om ook haar keten te verduurzamen en levert begin 2009 een verbeterprogramma in bij het IDH. Het verbeterprogramma zal bestaan uit het aanpakken van het sociale probleem van kinderprostitutie in Brazilië (Recife, Natal en Fortaleza) en het ecologische probleem ten aanzien van afval op Zanzibar.

Op dit moment zijn de volgende partijen betrokken; ANVR, IUCN Nederlands Comité, Sawadee Reizen, International Travel Group, Universiteit Wageningen, Baobab Reizen, Cordaid, Wereld Natuur Fonds, Van Gansewinkel, de Meerlanden N.V, TUI Nederland, ECPAT, ECEAT, Plan Nederland en Travel Foundation Nederland.

Wij nodigen geïnteresseerde partijen uit om mee te denken en deel te nemen aan het initiatief, om zo gezamenlijk de verantwoordelijkheid te nemen voor duurzame ontwikkeling binnen de sector. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de penvoerder van het consortium toerisme, Saskia Pepping (saskia.pepping@thetravelfoundation.nl).

Hoe duurzaam is de opleiding Tourism Management van Stenden?

Toerisme en duurzaamheid zijn geen natuurlijke partners; zodra je gaat reizen, stoot je meer CO₂ uit dan wanneer je thuisblijft. Transport en accommodatie zijn de grootste boosdoeners; maar toerisme heeft daarnaast ook sociaal-culturele en economische invloeden, die zowel positief als negatief uit kunnen pakken. Juist omdat toerisme zoveel dilemma's met zich meebrengt, wordt er veel aandacht aan duurzaamheid gegeven in toeristische opleidingen. In het kader van het project "Duurzame Kenniscampus" heeft het lectoraat Service Studies van Stenden Hogeschool Leeuwarden uitgezocht, hoe duurzaamheid wordt geïntegreerd in de opleiding en organisatie van Tourism Management.

In augustus 2008 werd het een AISHE audit (Auditing Instrument for Sustainability in Higher Education) uitgevoerd om in aanmerking te komen voor het Keurmerk Duurzame Ontwikkeling van de Stichting DHO (Duurzaam Hoger Onderwijs). AISHE is een evaluatie uitgevoerd door medewerkers, management en studenten van de opleiding, begeleid door een AISHE auditor. Het bleek dat "duurzaamheid" goed is doorgevoerd in de visie, missie, beleid en curriculum. Probleem Gestuurd Onderwijs blijkt een goede methode te zijn om dilemma's op gebied van duurzaam toerisme voor te leggen aan studenten. Bovendien wordt er op Stenden Hogeschool gewerkt aan een Energiebesparingsplan.

Tourism Management heeft een aanvraag ingediend voor een Keurmerk Duurzame Ontwikkeling. Het keurmerk wordt binnenkort officieel uitgereikt door de Stichting DHO. Tourism Management zal verder gaan met het voorbereiden van studenten op een sterk veranderende wereld. Wie weet waar de toekomstige toerisme managers nog voor zullen komen te staan in de komende 30 jaar?

Hoe kan een hotel de natuur beschermen

ACCOR en IUCN internationaal hebben in een gezamenlijk project een gids ontwikkeld voor de hotelsector gericht op de impact van hotels op de biodiversiteit: Biodiversity: my hotel in action. A guide to sustainable use of biological resources.'

Het gaat deze keer niet om water, energieverbruik of afval management, aangezien daar al het een en ander over geschreven is. Deze publicatie gaat in op de directe impact van het hotel op de natuur. Met andere woorden; welke vis staat er op het menu van het restaurant, welke koffie wordt geschonken, welke souvenirs verkocht en hoe zit het met de omgeving van het hotel? De gids geeft management tips wat het hotel intern kan doen, in samenwerking met zijn leveranciers, hotelgasten en de lokale bevolking. Deze tips worden aangevuld door factsheets van TRAFFIC (international wildlife trade monitoring network) die specifieke informatie geven over de status van diverse dier- en plantensoorten en hoe het hotel keuzes kan maken die bijdragen aan het behoud van deze soorten. De gids is te downloaden op: <http://www.iucn.org/about/work/programmes/business/index.cfm?uNewsID=1643>

Biodiversity: My hotel in action
A guide to sustainable use of biological resources

ACCOR IUCN

The World Conservation Congress

Van 5-14 oktober kwamen zo'n 8000 vertegenwoordigers van bedrijfsleven, ngo's en overheden bijeen op de World Conservation Congress van IUCN in Barcelona. Duurzaam toerisme kwam tijdens dit congres op verschillende momenten aan bod en het was een uitstekende mogelijkheid om het internationale netwerk te ontmoeten. Op de eerste dag van het congres werden door UNEP, UNF, UNWTO en Rainforest Alliance de 'global sustainable tourism criteria' gelanceerd. Deze criteria zijn tot stand gekomen uit een partnerschap van 27 organisaties uit de private en publieke sector en waarbij bestaande certificering schema's en vrijwillige initiatieven onder de loep zijn genomen. Meer informatie hierover is te vinden op: www.sustainabletourismcriteria.org

Ook vond er een workshop plaats over toerisme en de World Heritage Sites dat met name in ging op het samenwerken tussen de publieke en private sector. Een vaak moeilijke opgave op deze sites omdat er veel wantrouwen is en er verschillende belangen spelen. Arthur Pedersen, de Programme Specialist on heritage and Sustainable Tourism, was op zoek naar tips en ideeën om de publieke private partnership te verbeteren. Meer informatie bij a.pedersen@unesco.org.

IUCN NL verzorgde in samenwerking met IUCN Internationaal een workshop voor het verbeteren van de marketing vaardigheden voor ecotoerisme projecten. Drie professionals uit het bedrijfsleven gaven de deelnemers uitleg over marktpotentieel, marktsegmenten, veiligheidsaspecten en promotiemateriaal. De workshop werd met enthousiasme ontvangen en er zal gekeken worden of deze herhaald kan worden in de regio's. Verder is Travelife gepresenteerd, was er een sessie over duurzaam jachttoerisme en is de Tourism Taskforce van de IUCN World Commission on Protected Areas weer opnieuw leven ingeblazen. Het congres was een inspirerende bijeenkomst waarbij nogmaals bevestigd werd dat duurzaam toerisme een belangrijk instrument is voor natuurbehoud en armoedebestrijding.

MilesTravel B.V. en Talisman Travel Design zijn gefuseerd

Op 1 oktober 2008 hebben MilesTravel B.V. en Talisman Travel Design besloten de krachten te bundelen middels een fusie. MilesTravel is een reismerk van ITG (International Travel Group) gespecialiseerd in individuele maatwerkreizen. Naast MilesTravel (Safari-Afrika) geldt de fusie eveneens voor de ITG reismerken BarronTravel, PagonaTravel, SinjaTravel, 3 OceansTravel en Bleecker exclusive travel.

Talisman Travel Design, specialist voor luxe reizen op maat naar Azië, werd zestien jaar geleden opgericht door Joep Bosman. MilesTravel (en haar zustermerken) zullen met Talisman Travel deel gaan uitmaken van ITG Luxury. De merken zullen zelfstandig in de markt blijven opereren. Wel zullen op back office niveau een aantal taken worden samengevoegd. Hierbij moet gedacht worden aan inkoop, marketing en IT. De gecombineerde merken zullen aangestuurd worden door de huidige directie van Talisman Travel, Joep Bosman en Don Haagh, en Harco van Uden van ITG.

Groene sneeuw bij Holland International

De wintersportbrochure van Holland International biedt dit jaar een noviteit op het gebied van duurzame wintersportvakanties: het groene accommodatie-logo. Op deze manier zien reisagenten en consumenten direct of een accommodatie milieuvriendelijk is. Dit groene logo is een logische vervolgstap binnen de campagne Wijs op Wintersport van TUI Nederland.

Holland International zet zich actief in voor wintersportvakanties met respect voor mens en natuur. Vorig jaar lanceerde het merk de groene sneeuwster, waaraan de milieuvriendelijke bergdorpen in de wintersportbrochure te herkennen zijn. Dit jaar is daar nog een groen logo aan toegevoegd: die voor groene accommodaties. Met dit logo kunnen reisagenten en consumenten er zeker van zijn dat de betreffende accommodatie goede maatregelen heeft getroffen voor het bewust omgaan met water, energie en afval. De selectie van deze groene accommodaties is gemaakt op basis van onafhankelijke internationale keurmerken.

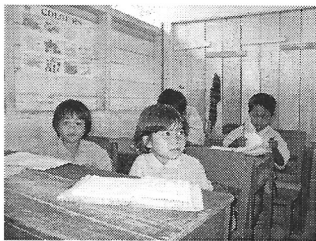
Meer winterse tips voor een duurzame wintersportvakantie zijn te vinden op wijsopwintersport.nl. Op deze website vindt de bezoeker verschillende tips voor het samenstellen van een verantwoorde sneeuwvakantie. Klanten ontvangen daarnaast een Wijs op wintersport folder bij de reispapieren.

> De Reisspecialisten Groep

Hoe denkt de reiziger over duurzaam toerisme?

De laatste jaren is er veel onderzoek gedaan naar de mening van de Nederlandse consument over maatschappelijk verantwoord ondernemen, duurzaamheid en in sommige onderzoeken ook duurzaam toerisme. Voor een touroperator is het echter veel interessanter om te achterhalen hoe haar eigen klanten denken over duurzaam toerisme. De Boer en Wendel, een van de touroperators van De Reisspecialisten Groep, doet daarom onderzoek naar de mening van de klant over verschillende onderwerpen rondom duurzaam toerisme. In het onderzoek komen onderwerpen aan bod als CO2 compensatie, communicatie door de touroperator over duurzaam toerisme, duurzame accommodatie en bezoek aan maatschappelijke projecten tijdens een reis. Doel van het onderzoek is om het beleid van De Boer en Wendel op het gebied van duurzaam toerisme aan te passen aan de wensen en behoeften van de klant.

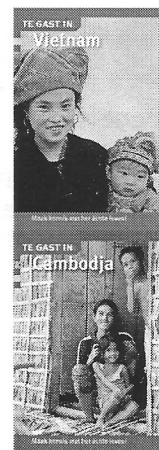

Het onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van een online enquête. De enquête is verstuurd in een 'groene' nieuwsbrief. Zo wordt van deze gelegenheid gebruik gemaakt om de klant te informeren over het onderwerp duurzaam toerisme. De digitale nieuwsbrief bevatte, naast de oproep om de enquête in te vullen, enkele nieuwsberichten die een relatie hebben met duurzaam toerisme. Zo kon de klant lezen over een maatschappelijk project in de townships van Kaapstad, de regels rondom de invoer van onverantwoorde souvenirs en over een duurzame ecolodge in Suriname. Op deze manier kon De Boer en Wendel haar klanten verzoeken de enquête in te vullen, maar tegelijkertijd de klant kennis bij brengen over hoe duurzaam gereisd kan worden.

Te Gast In als middel voor betere klantencommunicatie

Voor touroperators die het als een uitdaging zien om hun klanten een goede reisvoorbereiding te bieden is er de landenreeks TE GAST IN. Deze uitgaven zijn speciaal ontwikkeld voor touroperators om hun klanten een realistisch beeld te geven van de bestemming en de lokale cultuur. De uitgaven geven een goed inzicht in de levenswijze en omgangsvormen van de bewoners van het land. Het biedt toeristen bovendien een kijkje achter de schermen. Daarnaast bevat TE GAST IN informatie over duurzame toerismeprojecten.

In TE GAST IN Cambodja (1e druk, oktober 2008) beschrijft Judith Voermans (IUCN Nederlands Comité) hoe het gemeenschapstoerisme bijdraagt aan het behoud van Cambodja's natuurschoon. Op diverse plaatsen in Cambodja komen kleinschalige toerisme-initiatieven van de grond die enerzijds bijdragen aan natuurbehoud en anderzijds de lokale bevolking de mogelijkheid bieden op meer werk en inkomen. Om dit soort initiatieven verder te ondersteunen is het Cambodia Community-based Ecotourism Network opgericht. Deze overkoepelende organisatie bundelt de krachten van de overheid, maatschappelijke organisaties en de private sector. IUCN Nederlands Comité ondersteunt deze projecten. Ook in TE GAST IN Vietnam (7e druk, oktober 2008) is er aandacht voor community-based toerisme. Rianne Koopmans (Agriterra) logeert in een *homestay* en beschrijft haar ervaringen in een Vietnamees dorp.

De serie TE GAST IN bestaat momenteel uit 35 landenuitgaven van bestemmingen in Azië, Afrika en Latijns-Amerika. De uitgaven hebben een handzaam pocketformaat (80/96 pagina's) en kosten € 8,95 per stuk. Voor touroperators zijn er aantrekkelijke kortingen. Kijk voor het actuele overzicht op www.tegastin.nl.

IDUT leden

Agriterra
Baobab Reizen
De Reisspecialisten Groep B.V.
Fontys Hogescholen
Informatie Verre Reizen
Milieu Centraal
NHTV/CSTT
Stenden Hogeschool
Wageningen Universiteit

ANVR
CBI
ECEAT
Hogeschool INHOLLAND
International Travel Group
Ministerie van LNV
Sawadee Reizen
Travel Foundation Nederland
Wereld Natuur Fonds

ANWB
Cordaid
ECPAT
ICIS Universiteit Maastricht
IUCN Nederlands Comité
Nederlands Alpen Platform
SNV
TUI Nederland